СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 239. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 14. жовтня 1927. VOL. XXXV. No. 239. Jersey City, N. J., Friday, October 14, 1927. THREE CENTS.

ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ ЗАКЛИКАЄ ДО БОРОТЬБИ ПРОТИ ІНДЖОНКШЕНІВ

ЗВЕРТАЄТЬСЯ ГОЛОВНО ПРОТИ МАЙНЕРСЬКОЇ ЗАБОРОНИ.

ЛОС АНДЖЕЛЕС, 12. жовтня. — Нинішна сесія конвенції Американської Федерації Праці занималася передовсім питанням, як робітничим юніям боротися проти судових заборон у загалі, а проти судової заборони проти пенсилвенійських майнерів.

Справу підняв Лі Гол, окружний провідник юнії майнерів з Огайо. Він дав до зрозуміння делеґатам, що судова заборона, видана проти робітників підприємства Терминел Ковл Ко., є драстична, бо суд дає підприємству право викидати робітників з компанійних домів, хоча юнія ґарактувала підприємству, що комірне буде заплачене. Підприємство взялося до майнерів з усякими безправними утисками, — говорив бесідник; воно жадало від кождого чоловіка, що входив до компанійних домів, спеціяльного дозволу. Не тільки молочарі мали мати такий дозвіл, щоби доручувати молоко, але навіть лікарі, що відвідували хорих.

Остаточно справу боротьби проти заборони проти майнерів відослано до спеціяльної конвенції майнерських делеґатів що має відбутися в Питсбурґу дня 14. падолиста.

Конвенція займалася довший час справою моряків, а саме питаннями, як поправити долю моряків, як занобігти пачкованню іміґрантів під видом моряків, як завести бюра праці для моряків, тощо.

ЛЕТУНКА ЕЛДЕР ЗДАЄТЬСЯ ПРОПАЛА.

ПАНІ ҐРЕЙСОН ВІДЛОЖИЛА СВІЙ ВИЛЕТ ЧЕРЕЗ БУРЮ.

НЮ ЙОРК, 12. жовтня. — Всі, що цікавляться летом панни Рут Елдер понад океан до Европи, побоюються, що її стрінула якась траґедія, бо до сього часу її вже не бачили яких 28 годин. Послідке донесенне з корабля про неї подавало, що її літак бачили яких 400 миль від американського берега. За її долю побоюються головно тому, бо на її дорозі панували вчора й нині сильні бурі.

Через сі бурі пані Ґрейсон відложила свій вилет.

ДЕПАРТАМЕНТ ПРАЦІ ПРО ВИГЛЯДИ ДЛЯ РОБІТНИКІВ.

ЗАПОВІДАЄ БІЛЬШИЙ ПОПИТ НА ПРАЦЮ.

ВАШИНГТОН, 12. жовтня. — Департамент Праці подає в своїм звіті зі стану праці в краю, що попит на працю постійно зростає.

Звіт показує, що в стейті Ню Йорку та Ню Джерзі панує досить поважке безробіття. Стейт Огайо теж доніс, що там стан праці не зовсім добрий.

Департамент праці, однак, робить надію, що попит на працю буде сього року зростати та що поважного безробіття сподіватися не можна.

РЕВОЛЬТИ В МЕКСИКУ ЗДУШЕНІ.

ПРОВІДНИКИ ГОВОРЯТЬ ПРО ЇЇ ЗНАЧІННЯ.

МЕКСИКО, 12. жовтня. — Мексиканськйй сенатор Феликс Палявісіні, що тепер перебуває на вигнанию в Злучених Державах, подав до американських ґазет цікаве вияснення послідних подій у Мексику.

Сенатор заперечує слова мексиканського уряду, що він теж умішаний у повстанне. Відтак сенатор представляє справу так, немовби головними виновниками повстання були ґенерал Серано й ґенерал Ґомес, котрі оба хотіли кандидувати на уряд президента Мексика. Оба вони, однак, воліли добувати уряд військовим повстанием. Плян ґенерала Серана полягав у тому, що він хотів опертися на прихильнім собі військовім ґарнізоні в місті Кернавака. Та коли ґенерал приїхав до сього міста, щоби почати повстанне проти уряду, він не застав там своїх жовнірів; се мексиканський уряд довідався в час про намірене повстанне та перевів жовнірів у другий ґарнізон. Повстанне не вдалося, а провідники погинули.

Про значінне повстання говорив теж бувший президент Мексика, ґенерал Обреґон. Сей каже, що повстання не можна називати революцією, бо воно не опиралося на маси, але на жовнірів. Не був се навіть політичний рух, а просто тільки авантура амбітних ґенералів, які не хотіли піддати питання свого проводу під народне голосовання.

КУЛАЧНА БІЙКА В СУДІ ЗА ДОЗВОЛОМ СУДДІ.

ЮМА, Арізона, 12. жовтня. — Перед стейтовим суддею сього міста ставало нині трох людий, обжалованих за волокитство. Адвокат обжалованих Фред Ґувер говорив підчас своєї промови, що місто Юма стоїть отвором для всіх, що сюди хочуть прийти пити або ґрати в карти, а не дозваляє сюди зайти людям, що шукають праці. До сього він додав, що поліційний уряд міста се добре знає.

Начальник поліції, який був на суді, сейчас попросив суддю о дозвіл побитися з адвокатом за сю образу. Суддя згодився: заряджено павзу і дано рукавиці адвокатови й начальникови поліції. По трох мінутах суддя перервав бійку, признавши адвоката кращим борцем, а лава присяжних суддів звільнила обжалованих від вини.

ШЕФ ПОЛІЦІЇ У КЛОПОТІ.

ВИНДЗОР, Онт. — Шеф поліції у Виндзор, пров. Онтеріо, Д. Томпсон, попав у клопіт. На засіданні міської ради алдерман К. В. Корі предложив резолюцію, що домагається рахункового звіту з оплат та спеціяльних приходів, які, після нього, шеф поліції Томпсон і деякі поліційні старшини ховали собі до кишені. Около 12 алдерманів голосували за цьою резолюцією. Алдерман Корі обвинувачував також сержанта Джеймса Р. Вилкинсона, голову міського бюра відпечатування пальців. Він заявив, що буде домагатися публичного слідства, якщо цей звіт не буде задоволяючий, а також домагається суспендовання шефа поліції, поки відбудеться судове слідство.

Алдерман Енсор домагався королівської комісії для розсліджения, чому домам пиянства, розпусти і газардової гри дозволяється провадити свої чорні діла зовсім відкрито.

ЖАЛОБА НА ЛИТВІ З НАГОДИ 7 ЛІТНОЇ РІЧНИЦІ ЗАГАРБАННЯ ВИЛЬНИ ПОЛЬЩЕЮ.

КОВНО, Литва. 10. жовтня. — З нагоди 7-літної річниці загарбання Польщею міста Вильни й околиці, ціла Литва обходила сей день всенародною жалобою. В полудне здержано на одну мінуту увесь рух і працю й наступила хвиля мовчанки.

Крім сього уряджено богато мітинґів з протестами. До Ліґи Націй вислано протести проти загарбання Вильни Польщею.

ПРИВЕРНЕННЯ ПРАВ ДІТЯМ ІНТЕЛІҐЕНЦІЇ.

МОСКВА. — Комісаріят народної освіти видав на днях рішення, силою якого буде приниматися дітей інтеліґенції до усіх совітських шкіл.

До сеї пори дітей інтеліґенції не приймали до ніяких шкіл. Для них не істнувало досі ніяке обмежене число чи там квота. Тільки щасливші з них діставалися до школи. Тепер однак признали большевики й дітей інтеліґенції людьми, яким потрібна освіта.

ЕСПАНКИ ІНТЕРЕСУЮТЬСЯ ПОЛІТИКОЮ.

МАДРИД. — У новім еспанськім Національнім Зібранню є 15 жінок посолками. Усі вони рішені боротися за жіночу рівноправність.

ЖЕНИТЬБА.

36,600 пар пібралося минулого року, з того 7,500 пар розвелося. 45,300 Берлін занотував новонароджених, а 45,500 померло тамже. Гарний пол при народженню був слабше заступлений за мужеський. Горожан-мущин прибуло о 1,700 більше, за горожан жінок. Самоубийств поповнило в Берліні 1,773 осіб, з того трое дітий низше 15 років. Причиною самоубийства звичайно родинні непорозуміння, нужда матеріяльна та розбезеченість буржуазних синків.

ДАЛЬШІ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ УКРАЇНСЬКИХ СЕЛЯН І РОБІТНИКІВ НА БУКОВИНІ.

„Боротьба" з 11. вересня подає, що перед тижнем в Глибоці жандармерія перевела вже сотий раз трус за „Боротьбою" у селян Ткачука Нестора, Петра Войтка, Василя Тоненчука, Александра Винничука, Василя Кройтора, Николая Паламарюка, Дениса Головача й багато инших. Цілих два дні від рана до вечера бушували жандарми по хатах сих селян, а над Петром Войтком ще в звірський спосіб знущалися. У деяких знайшла жандармерія по кілька чисел „Боротьби", які сконфіскувала. До военного суду забрали одного селянина й Т. Луплякa. Є це поновний напад жандармерії, аби застрашити селян. Коли нічого кромі „Боротьби" не знайшли, пустилися на провокацію. Вони післали провокатора Франца Чобана між гурт селян, що стояв в неділю серед села, де він витягнувши „Боротьбу" брав на допити поодиноких селян.

Всі ті лайдацтва жандармерії є тим маркантніші, що село Глибока не лежить на терені стану облоги.

ПРОҐІБІЦІЯ ЗРОСТАЄ В АНҐЛІЇ.

ЛОНДОН, 11. жовтня. — Правительственна статистика виказує, що в Анґлії, Шотляндії й Валії пють мешканці більше молока, як пива.

Молока випивають там річно 850,000,000 ґальонів, а алькоголічних напитків 749,531,184 ґальонів.

Коли візьметься під увагу, що число мешканців сих країв виносить 43,970,000, то покажеться, що припадає там пересічно на одного чоловіка 19.5 ґальонів молока, а лише 17 ґальонів алкоголічних напитків.

19,573 БЛИЗНЯТ В ОДНІМ РОЦІ.

БЕРЛІН, 12. жовтня. — У Німеччині родилося у послідним році 19,573 близнят. В 231 родинах вродилися трійняки. Пересічно у протягу 4 літ родилося у Німеччині 15,000 злизнят і 200 трійнят.

ПОВІДА СОЦІЯЛ-ДЕМОКРАТІВ ПРИ ВИБОРАХ В ГАМБУРҐУ И КЕНІҐСБЕРҐУ.

БЕРЛІН, 11. жовтня. — При муніципальних виборах в Гамбурґу й Кеніґсберґу побідили соціял-демократи. Вони разом з комуністами мають більшість в обох міських радах.

САМОГУБСТВО ПРОФЕСОРА САЛИЦЬКОГО У КИЇВІ.

КИЇВ, Україна, 11. жовтня. — Поповнив тут самогубство професор тутешнього санітарно-бактеріольоґічного інституту П. В. Салицький. Причина самогуства професора покищо невідома.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ПОЛЬСЬКА КУЛЬТУРА.

ВАРШАВА. — Поляки звикли завсіди хвалитися, що вони несуть західну культуру між неосвічені й некультурні народи східної Европи. Як ся культура виглядає, видко із слідуючих даних польської урядової статистики:

При кінці минулого року припадало у Польщі на кожних 100,000 мешканців 77 шкіл і 290 шинків (салунів).

АМЕРИКАНСЬКА ҐАЗЕТА ПРО ВИСТУП НАШИХ ДІТЕЙ.

У Савт Честер Нюс читаємо слідуючу дописку про виступ наших дітей:

UKRAINIAN SCHOOL PLAY A SUCCESS.

Children Stage Show At Macon Theatre That Went Over Big.

The children of the Ukrainian School, who gave a show at the Macon Theatre Tuesday evening, showed that they possessed great talent, and that they had evidently given shows before, as they acted more like professionals than amateurs.

The show consisted of the playing of a musical instruments, variety of dancig and singing, and the players were well made up for the occasion, in their pretty wardrobe. There were 40 children in all.

Mr. and Mrs. H. Aschenko the directors have great experience in this line of work as they are both actors themselves and they have played at clubs and worked in many school plays, as well as directed the same.

The show was given at the Macon Theatre in conjunction with their picture program.

КНЯЗІВСТВО ЛІХТЕНШТАЙН ПРОСИТЬ ПОМОЧІ В АМЕРИКИ.

ВІДЕНЬ, 11. жовтня. — Князівство Ліхтенштайн, що є одною з найменших незалежних держав на світі, звернулося через віденське бюро Есошієйтед Пресс з апелем о поміч до Америки, щоби ся послідна спасла се князівство перед загибеллю й крайною нуждою.

З апелю князівства Ліхтенштайн показується, що повінь спричинила там шкоди на 10 міліонів швайцарських франків, або $1,900,000.

50.000 КАРБОВАНЦІВ ЖЕРТВАМ ПОВЕНІ В ГАЛИЧИНІ.

Рада Народніх Комісарів УСРР, вислухавши позачергове повідомлення заступника голови Ради Народніх Комісарів УСРР Сербиченка про те, яке лихо заподіяла повінь українському населенню Галичини, переказала потерпівшому населенню від імени уряду УСРР і окрвиконкомів допомогу в сумі 50.000 карбованців.

ПАСТУХИ ВИКОПАЛИ ГОРНЕЦЬ З РИМСЬКИМИ МОНЕТАМИ.

Пастухи, пасучи худобу по полі між селами Кунин і Мізоч, викопали горнець, у якім було 102 римські монети.

УПАДОК МОНАРХІЇ В ЕСПАНІЇ НЕДАЛЕКИЙ

МІЖ ЗАГОВІРНИКАМИ ПРОТИ КОРОЛЯ Й ДИКТАТОРА Є МНОГО ОФІЦИРІВ. У МАДРИДІ НАХОДЯТЬ СКЛАДИ БОМБ

ЛОНДОН, 12. жовтня. — Телеграми з Мадриту до Дейлі Нюс подають, що в Еспанії мусить прийти до політичної кризи й що престол короля Альфонса XIII загрожений.

Власть диктатора Еспанії, Прімо де Рівери, яка перед тим опиралася на армії, тепер опирається головно на поліції й жандармерії. У Мадриді відкривають безнастанно заговори й протизаговори, а сотки осіб арештується по краю. У Мадриді в очах поліції відкривають цілі склади бомб. Недавно арештовано в Еспанії 500 осіб, замішаних у заговор проти диктатора, Прімо де Рівери. Найбільше осіб арештовано у Мадриді, Барцельоні й Більбао. Між арештованими є богато офіцирів.

НІМЕЧЧИНА ОДЕРЖИТЬ НАЗАД ДЕЯКІ ЗІ СВОЇХ КОЛЬОНІЙ.

ЯПОНСЬКИЙ ДИПЛЬОМАТ ГОВОРИТЬ, ЩО ЛІҐА НАЦІЙ НЕ БУДЕ ПРОТИВИТИСЯ ПОВЕРНЕННЮ КОЛЬОНІЙ.

БЕРЛІН, 12. жовтня. — Японський дипльомат, Вискавнт Іші, бувший делеґат до Ліґи Націй і амбасадор у Парижі, сказав в розмові з дневникарями у Токіо, що Ліґа Націй не буде противитися поверненню Німеччині деяких з її кольоній.

Після слів Іші, Ліґа Націй одержала численні звіти від мандатових територій, у яких говориться, що німецька управа кольоніями була о много лучша від теперішньої управи, яку виконується на підставі мандатів, даних ріжним державам. Однак вискавнт Іші додав, що Німеччині повернуть лише деякі з африканських територій, однак ніяку з азійських.

ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНИЙ КОНҐРЕС ПРОДАВЦІВ МАТЕРІЙ ЗА ДОВШИМИ СПІДНИЦЯМИ.

КОРОТКІ СПІДНИЦІ Є ТЯЖКИМ УДАРОМ ДЛЯ АМЕРИКАНСЬКИХ БИЗНЕСМЕНІВ.

ПРАГА, Чехо-Словаччина, 12. жовтня. — У місті Райхенберґ відбувається саме тепер Інтернаціональний Конґрес продавців вовняних матерій. Є на нім також делеґати зі Злучених Держав. Конґрес приняв з одушевленням внесок американського делеґата, Чарлза Ґвайтсайд-а, щоби вислати делеґацію до Ру де-ля Пе, творців паризьких мод, щоби старалися продовжити жіночі спідниці.

Нощення коротких спідниць має дуже некорисні наслідки на торговлю вовняними матеріями через те, що на вишиття жіночої одежі уживають тепер о 2 ярди менше матерії, як передше. Особливо потерпів на тім вовняний промисл у Злучених Державах. Делеґати осудили теперішню моду й рішили зробити натиск на творців мод, щоби розширили й продовжили жіночі спідниці.

ВИБУХ ЯПОНСЬКОГО ВУЛЬКАНУ.

ВУЛЬКАН АСАМА-ЯМА ВИКИДАЄ З СЕБЕ ГУСТИЙ ЧОРНИЙ ДИМ І БІЛИЙ ПОПІЛ.

ТОКІО, 12. жовтня. — Страшний підземний гук товаришив тут вибухови вулькана Асама-Яма, що викидає з себе величезну масу густого чорного диму й білий попіл. Японські селяни, що заняті є пільними роботами, мусіли закриватися парасолями, щоби охоронитися від попелу, що падає навіть у віддаленню 70 миль від вулькана.

Вулькан Асама-Яма лежить 80 миль на північний захід від Токіо. Послідний його великий вибух був у 1783 році.

НОВИЙ АВСТРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ГИМН.

УЛОЖИВ ЙОГО ПРЕЗИДЕНТ РЕСПУБЛИКИ, М. ГАЙНІШ.

ВІДЕНЬ, 12. жовтня. — Австрія має тепер новий республиканський гимн, якого заголовок є: „Мій рідний край". Складається він з 5 верщиків, а уложив його теперішний президент республики, Мих. Ґайніш, коли був на полюванню у Стирії.

ПОЛЬЩА ОДЕРЖИТЬ АМЕРИКАНСЬКУ ПОЖИЧКУ У ВИСОТІ $62,000,000.

ДЕКРЕТОМ ПРЕЗИДЕНТА ОЗНАЧЕНО КУРС ЗЛОТОГО НА 8.90 ЗА ОДНОГО ДОЛЯРА.

ВАРШАВА, 12. жовтня. — Нині, себто 12 жовтня, підписано договір в справі уділення Польщі пожички у висоті $62,000,000. Договір підписали репрезентанти американської ґрупи банкирів і польский міністер фінансів Чехович.

Усталено також вартість злотого на 8.90 за одного доляра. Польська преса висловлюється з признанням про сю пожичку й каже, що вона становить зворотну точку у добробуті Польщі. Вартість польських бондів піднеслася у курсовій вартости з 140 на 160.

13. жовтня має вийти декрет президента Польщі, що усталює курсову вартість доляра й уповажняє розписання внутрішньої пожички у висоті $1,000,000.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES; Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

СВІТСЬКА ЧИ ДУХОВНА ВЛАДА?

„Всесічовий Зїзд" гетьманців в Детройті відбився навіть відгомоном в краю. Через него напитав собі біди старокраєвий „Український Голос" з Перемишля. Помістив він ото згадку про резолюції цего зїзду, зазначуючи, що зїзд підчеркнув пошановане авторитету „світської і духовної" влади. За те побожна „Нова Зоря" зі Львова назвала редакторів „Укр. Голосу" брехунами і фалшівниками, бо, як вона заявляє, гетьманські Січовики поставили в Америці духовну владу на першім місци, ухвалюючи резолюцію про послух „духовній і світській владі". В той то спосіб хотіли підчеркнути гетьманці в Америці, що вони ставлять духовну владу вище світської і о те зазначенне ходило „Новій Зорі".

Редактори з „Укр. Голосу" подали у відповіди, що помилка з їх сторони була цілком случайна і вони булиб її справили, колиб їм був хто звернув на це увагу. Бо „чейже не будемо собі — каже „Укр. Голос" — бороди вимикати і голови розбивати за дурницю, як це робили два монахи московські, з котрих оден казав, що мається писати „ко Христу", а другий „к Христу". Редакція подає далі, що пересунула слова мимоволі, бо „ми вже до того привикли, що коли говоримо про владу — то все наперід думаємо про світську владу. Це, що ми світські (а й духовні також) думаємо наперід про світську владу — навчила нас таки церковна влада, бо вона в наших очах ішла завжди на паску світської влади. Не будемо сягати до історії, а возьмемо свіжі факти, яких усі ми були свідками. Що ділося у війні? В якій державі не йшла духовна влада на паску світської? Кілько прикладів наведе „Нова Зоря", деб духовна влада з хрестом в руці явилась перед власть імущими і пригадала Христову науку про братолюбіє — хотьби і за ціну мучеництва. Чому в Станиславові духовна влада зачала переводити реформу календара, коли цего зажадав австрійський намісник Колярд?". Таких примірів подає „Укр. Голос" більше і додає, що „сучасне покоління пережило добу критицизму, який всяк навіть в народні маси. Чиж дивно, що ми, діти тої доби, не віримо, щоб нині світська влада ішла до духовної Каносси, а навпаки бачимо, що духовна влада ходить до світської Каносси."

Як бачимо з того, то поза стилістичною формальністю ходить тут і о важніщу справу, о те, що стоїть сегодня у світі на першім місци: світська чи духовна влада? Справа та вже давно історією вирішена. Середновічна боротьба о першенство духовної влади могла віджити хиба ще тільки на нашім убогім обійстю. Підніс ту боротьбу у нас в Америці еп. Богачевський при помочі горстки рутенців і гетьманців, а успіхи тої боротьби бачимо. Попри паперову гетьманську січову резолюцію маємо повний заник духовного авторитету в практиці.

БРАК ПОЧУТТЯ РЕАЛЬНОСТИ.

Трапляються такі натури людей, про яких кажуть, що у них немає почуття реальности. Себто вони в своїй щоденній праці, в своїх намірах, ідеях та ріжних концепціях не числяться з фактами життя. Такі люде думають, що така то справа повиннаб йти тільки так, як їм здається, або того хочеться. Вони тої гадки, що для переведення акції досить створити якусь орґанізацію, виголосити промову, скритикувати істнуючі орґанізації та инших людей, а це вже само по собі здійснить їх мрію.

Не розуміючи обставин життя, не розуміючи законів і причин, що роблять його таким, а не инакшим, їм здається, що все йде дуже просто й легко. Треба, мовляв, лише найти відповідний клич, відопвідну формулу. Тому вони критикують все й всіх, добачують в поступованню тільки зле, але самі не дають ясного й конкретного пляну практичної роботи. Для них здається, що вся програма й плян дальшої праці сам собою знайдеться, сам собою народиться, як лише буде скритикована фактична, реальна робота других людей.

Люди, в яких бракує почуття реальности, майже ніколи не працювали, або не працюють на полі буденної, щоденної реальної праці. Вони ввесь час живуть у мріях, у фантазіях. Для них здається зовсім простим і легким створення нової орґанізації. До цего треба лише зруйнувати істнуючу. Для кожного виходу з певної ситуації вони завжди мають декільки плянів, декільки розрішень, але всі вони стоять поза реальним життям, всі вони спираються не на факти, а на іллюзії, на бажанню лише, що не має під собою ґрунту для фактичного переведення в життя.

Тому створені ними орґанізації, поки ведуть боротьбу з ким небудь, то є животіють. Спочатку навіть розвиваються ніби то, ростуть і гомінко провадять свою працю. Але скоро, стрівшись з реальними обставинами, особливо коли вже треба проявити їм свою творчу практичну роботу, вони розлітаються, вносячи деморалізацію в лави тих, кого спочатку були втягнули до себе.

Звичайно людина з відсутністю почуття реальности буває дуже активною, бо її не стримує критичне застановлення над тим чи иншим явищем, або питанням. Вона ніколи не шукає причинного звязку певного явища з реальними обставинами життя. Перебуваючи увесь час в морі буйних фантазій, така людина не знає стриму летови своїх мрій, вона ніколи не може розуміти, чому інші люди поступають так, а не так, як їй здається. Тому виступаючи з промовами, скажемо на вічах, людина така говорить часто дуже красно, захоплюючо, з великою певністю, не турбуючись про те, щоби в промові була ідея, була ясна, конкретна, жива, реальна думка. Такий промовець звертає увагу лише на те, щоби були гучні, захоплюючі слова й як найбільше їх, іґноруючи те, чи будуть які реальні наслідки з промови. Це тому, що він вірить в силу слова, а не діла, вірить в силу гасла, часто зовсім безґрунтовного.

У кого є брак почуття реальности, фактичного стану річей та фактичної можливости в певній праці, той завжди робить, або проповідує не те, що дійсно потрібним є й можливим до переведення в життя, але те, що йому здається, що йому хочеться. Тому часто лише бажаючи бути оригінальним, не таким, як инші, така людина голосить сьогодня одні засади, завтра буде проповідувати другі, а позавтра треті. Це значить, що в такої людини немає стійности, витревалости в переконанню, в слові та в праці.

Не маючи творчої програми праці, бо така може повстати лише на ґрунті розуміння реальних обставин, лише на ґрунті фактів, така людина ніколи не виявляє ясно своїх переконань, як кажуть: своєї програми. Вона лише робить натяки, на певні політичні концепциї, чи на можливости иншої праці, а не такої, як роблять другі. Наприклад, кажучи про скоропадщину, така людина буде лише трохи прихвалювати її, а разом з тим підкреслювати, що, мовляв, сам я звичайно проти цього. Це тому, що скоропадщина є фактом істнуючим, хоч і негативним, а для такої людини всі факти є незрозумілими й непожаданими.

Люди з браком почуття реальности в громадському життю часто бувають надзвичайно шкідливим, деструктивним елементом. Коли вони мають які здібности до реальної праці, то такі здібности можуть бути використані лише тоді, коли така людина поставлена иншою, зовнішньою силою в умови необхідности реальної роботи. Роботу таку вона буде переводити лише під тиском обставин, лише тому, що знаходиться в шорах чи то державних, чи громадських, чи родинних.

Навіть в свойому приватному життю такі люди живуть лише тоді відповідно своїм реальним можливостям, коли вони знаходяться в шорах родинного життя. Для жінок такими бувають чоловіки, а для чоловіків жінки. Колиж хто вириваеться з під впливу другого й починає жити своїми ілюзіями, той тоді попадає часто в трудні обставини. Скажемо, коли людина матеріяльне своє життя не реґулює згідно з доходами, вона скоро нищить себе матеріяльно, якіб ті засоби великі не були. Коли така людина є бизнесменом, то скоро попаде в банкротство, а коли лише приватною, то попадає в скрутне матеріяльне становище, що приводить теж до банкроту, але вже не бизнесового, а гонорового. Така людина змушена позичати собі засоби до життя, часто ціною пониживання перед иншим, не маючи при тім знову таки реальної надії віддати колись позичку.

Отже людину з браком почуття реальности громадянство повинно ставити в певні умови необхідности провадити реальну роботу, як кажуть, взяти в шори, або зовсім вилучити з громадського життя. Иншого ліку на цю тяжку хоробу немає. А таких хорих типів в нас не бракує.

Приказують, що хто мовчить,
Той двох навчить.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ГЛЯДІТЬ, КОГО ДАЮТЬ НАМ ЗА ПРИМІР.

Наші гетьманці, особливо їх учитель др. Назарук, уживають усіх можливих арґументів, щоби переконати Українців, що демократична форма правління до нічого й що вона наносить лише шкоду суспільности. Др. Назарук, хоч сам жив у демократичній країні, їв хліб, продукований демократичними робітниками, покористувався свободою слова й преси, заґрантованою демократичною конституцією, то всеж таки уперто твердив, що дуже радо проміняв би десять демократичних конституцій за оден монархістичний нагай. Коли однак побачив, що народ наш в Америці тільки посміхається з таких писань, зрозумів відразу, що ухо від збанка може кожної хвилі урватися й може забракнути засобів до життя й тоді почав своїм дипльоматичним носом крутити на усі сторони й почав розглядатися за новим коритом. Прийшовши до певних заключень і розвідавшися, що таке корито знайдеться, тільки треба ще трошечки простійше стати на задні лапки, він сміло й з самопевністю крикнув: Цур вам, хаотики! Негідні ви, щоби порядна людина для вас працювала! Хаотики ви тай годі!

Дивіть на Поляків, у них лад, у них дисципліна, у них — величаві орґанізації! Туди переходять усі чесні — чи там „поржондні" „рутенці", туди й я йду. Сказав і виконав. Устроїв ще одну пращальну вечеру, зїв ще трохи аристократичними зубами демократичного хліба і відїхав, вступаючи по дорозі до Берліна, де спіткався зі своїми. Перед ними наговорив він богато про всіх і вся, включаючи у це своїх сторонників, подібно до того урльопника, що прийшов з війска тай говорив: „Знаєте, бувало, як ідемо на екзецирку, то у цілій компанії я оден тільки крок тримав". З Берліна відїхав небаром до країни, де панує „лад, дисципліна й величаві орґанізації" (а до орґанізації має він просто ґеніяльні здібности, про що свідчить його орґанізаційна діяльність в Америці).

Та доля ніколи не була приятелькою д-ра Назарука й як у минувшині так і тим разом закпила собі тільки з нього, бо ось послухайте, дорогі читачі, що пише про ту Польщу, котру др. Назарук так вихвалює, польска старокраєва ґазета „Пшияцєль люду", котра виходить у Кракові й є органом „Стронніцтва Хлопскеґо", а котру редагує посол до польського сойму, др. Кароль Полякевич. У тій ґазеті, число 39, з дня 25 вересня сього року, пише другий посол до польського сойму, Маріян Цепляк у статті „Война на сеймовим фронцє" між иншим і таке:

„Я є послом, який бажає, аби інституция, у котрій засідаю тішилася як найбільшою повагою, щоби була гордістю для тих, що її покликали до життя й тих, котрих покликано до неї. Однак відважуюся твердити, що з засідання у тім соймі ніхто не може бути занадто гордим. Бо той сойм, який без слова протесту, без одного словечка осуду толерував Корфантих і Вітосів, Сіцінських, Кухарських і Ґрабських і инших так фатально записаних у нашій памяти послів, сойм, котрий спустив заслону непамяти на жирардів, на ґазові марки й на инші свинства й менші свинства, у яких мачали свої руки деякі посли, такий сойм заслугує на те лише, аби вичеркнути його сейчас з памяти". А дальше пишеться у тій статті: „Се боротьба против тих, що стоячи стільки літ при державнім кориті, самі поростали в піря й прикрашали ними своїх близьких і дальших партійних товаришів, а рівночасно пхали цілий край на дно анархії, несслави й нужди".

Тепер не знати, кому вірити: чи докторови Назарукови, який каже, що у Поляків лад, дисципліна й величаві орґанізації, чи польському редакторови й послови до сойму, котрий твердить, що у Польщі роблено свинства, у котрих він, як соймовий посол, певно брав участь, а до котрих тепер так щиро признається. Я думаю, що посли польського сойму своєю щиростю заслугують собі на признання, а твердження д-ра Назарука є цілком переборщені. Др. Назарук певно не признасть того, а коли стане соймовим послом, то з певностю першим його законопроєктом буде, що коли вже робиться свинства, то не треба про них бодай говорити з посольських трибун.

Василь Пухта,
Бріджпорт, Па.

Дай нам, мати, доказати,
Що ми — рідні діти
Тих великих, що за правду
Гинули на світі.

П. Куліш.

ЯК ОРҐАНІЗУЮТЬ ПОМІЧ ДЛЯ ПОТЕРПІВШИХ ВІД ПОВЕНИ.

Вилкс Бері, Па. Дня 15. жовтня відбудеться у Вилкс Бері **тегдей** призначений для збірки жертв для потерпівших від повені наших братів в Галичині. Всі Українці з міста і околиці повинні причинитися до цего, щоби збірка та випала як найкраще.

ЗА КОМІТЕТ:
о. М. Паздрій,
С. Шопяк,
І. Курій.

СИРОТИНА.

Не той сиротина,
Кого рід не знає,
У кого хатини
Й худоби немає;

Не той сиротина,
Хто ходить в десятці,
У кого свитина
Вся латка на латці.

Аби була в його
Голова та руки,
Любов до народу,
Волі і науки, —

Він не сиротина,
Він родичів має:
Він краю дитина,
І край його знає.

О. Кониський.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая, від. 4, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 15-го жовтня, точно о годині 7-ій вечером. Проситься членів явитись на час. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Мітінґ відбудеться в Укр. Нар. Домі, 72 Моріс ул. — Йосиф Крайник, предс.; Василь Глива, кас.; Семен Кусень, секретар.

ІРІ, ПА. Бр. св. Петра і Павла, від. 40, повідомляє, що звичайний мітінґ відбудесь в неділю, 16. жовтня, о год. 3-ій пополудни, під ч. 908 Гесс Евеню. Проситься всіх членів прийти на сей мітінґ бо є дуже важні справи до обговорення. Не явившийся член заплатить кари $1.00, а урядник $2.00. — В. Юрчан, предс.; І. Паробій, кас.; П. Вітковський, секр.

Василь Бобрів.

НА НОВЕ ЖИТТЯ

3)

— Бач, ірод, хропе! Щоб тобі заклало! — обурився Л—кий, і зараз-же штовхнув Миколу в бік. Той скочив, вилуплюючи здивовано заспані очи, й обдивлявся навколо. Помітивши сміх, він собі зареготався.

— Ну, вибирай кожний місце, спатимем, — закомандував я. Рушили в глибину ліса й тільки почали умощуватись, як зовсім близько, майже над головою, застукала сокира.

Переглянулись, наче по команді й з серцем сплюнули. Головне й не закурили, лишаючи цю насолоду на пізніще, як спати мали лягати.

Виходило, близько мало бути житло. Розвиднялось тимчасом зовсім, небезпека побільшилась, але злість перемогла жах і ми вийшли на прилісок. Лісок кінчався. Дорога побігла вліворуч в долину, за якою на горбі відразу перед нами виріс замок. Якого стилю та віку, ми не цікавилися. Сподівалися кожну хвилину зустрінути „ворогів" і навіть не дивились, а лише зкоса споглядали, чи не женеться хто часом. Хвалити Бога, минули. Вскочили в перелісок і мов з нори вирinula залізниця: сумна, одинока.

До неї треба було пересікти шлях. Виткнулися і — завмерли...

Просто до нас надходив чоловік. Тікати було нікуди. Порівнялися й щоб не видати, я звернувся з привітанням по польськи:

— Дзєнь добри!

— Дзєнь добри, панове! Ґдзе ідзєцє?

Але відповіди не дочекався. Я неясно махнув рукою, а товариші мої вже вирinuли з яру, що лежав під насипом, мелькнули на полотні й зникли на другому боці в лісі. В мить я дігнав наполоханих хлопців, що ледви дихали. Деж таки: мов зайці перескочили, наче не йшли й не томилися.

В лісі зітхнули вільніще, та не надовго. Через півгодини ми виміряли лісок у здовж і поперек. Думати рушати далі не було чого. З обох боків гаю бігли шляхи, з третього починалося село.

Становище було безвихідне. В цьому невеличкому трикутникові треба було днювати. Найшли яму, нагребли торішнього листя, притулились один до другого й мов убиті заснули в туж мить.

* * *

— Хлопці, салові кінець. А хліба — от цей окраєць.

Я держав у долоні з чвертку хліба, якого на трох було вже занадто мало. Почувалося добре. Добре виспалися, ніхто не турбував, повеселіщало на душі. Сутеніло. Звязали тужче клунки, перехрестилися й рушили в бік червоного зарева заходячого сонця. Вийшли на гарний німецький гостинець, обсаджений білими черешнями, що наповнювали пяним пахом весняне повітря.

— Це десь і в нас, на Україні, цвітуть тепер садки, — пригадалося.

Стисло груди щось невідоме, але сподівання чогось кращаго було попереду й ці надії невідомого перемогли. Наближалися до села. Було не пізно й могли нас уздріти. Й дійсно, лише повернули в бічну вулицю, кудою по мойому розрахункові нам треба було простувати, як зачули голосну розмову. Притискуючись до тину, майже бігли, спотикаючись. Зійшов місяць, молодик — повеселіщало. Гомону людського не чути було.

За годину вгледіли стовпи залізниці. Вліворуч світився Острів. Не оглянулися, як опинилися біля переїзду. За переїздом чорнів ліс, ляк розвіявся; ліс захистить — думалося.

Захотілося пити. Підійшли до будки, заглянули в середину. Миготить малесеньке полумя лямпки, ледви освітлюючи невеличкий стіл. На столі хліб і ніж; видно, сторож десь на хвилю лише вискочив. Думати довго було не можна. Т... хутко вскочив до середини, вхопив хлібину та якусь торбу й три мандрівники зникли у старому, столітньому лісі. Совість не мучила, що вкрадено. Може востаннє в нас забалакав звір, приспаний культурою. Якби власник надійшов в мент крадіжки, я певен, мігби позбавитися життя. Дяка Богові, що його там не було.

Якось дужче забажалося їсти. Звернули з дороги, що вилася під лісом, умостилися під соснами й мовчки жували сухий хліб, жували до болю в яснах. Відразу потемніло й ми не помітили, як заснули. Прокинулися від собачої брехні, що лунала по лісі. Годі розповідати, що ми відчули. Мов скажені зірвалися й поперли лісом.

Стихло. Передихнули. І о, сто бісів твоїй мамі, в десять кроках забрехало, та так, що аж волосся подибилося. Не рушилися з місця навіть. Кудиж тікати?... Доженуть однаково.

— Треба було йти, а не спати! — злісно прошипів Т...

— Треба було краще хліба не красти. Певно в сторожа собаки, бо в Німців без собак не бува, — перебив Марян.

В цей час знову забрехало, майже коло нас. Я, перемігши жах, виглянув і в туж мить істерично розреготався. Цап, з шумом ломаючи сухе палична, зник у кущах. Компанійці здивовано, мовчки, очима питалися, готові теж розсміятися.

— Цап, бодай би він здох!

Ми всі три, побравшись за животи, качалися по землі.

— А добре ти, Маряне, знаєш порядки німецькі, — вже почав глузувати Микола.

З кожною годиною ми сміливіщали. Де ми були — трудно було означити. Йшли по сонцю, що вибилося зза ліса, уміте, чистеньке.

Треба було вияснити. Стали, прислухалися. Просто проти нас якийсь голос щось гукав. Пішли на нього. Незабаром вийшли на край ліса, з якого видно було широку долину. Недалеко від нас хлібороб очевидно орав, гукаючи на добрих, німецької породи коней.

— А як мислите, хлопці, у цього дядька повинен бути фрищтик, га? чи ні? — запитав я. Вони дивилися на мене, не розуміючи про що річ.

— Який фриштик?

Я був задоволений з їхнього нерозуміння.

Ну, сніданок.

— А вжеж, — підхопили разом оба.

— Давайте, кинемо жеребок, кому на експропріяцію.

Витягши три сірники, я одломив кінці. Найменший сірник зобовязував позбавити дядька поживи. Він дістався Маряновi. Полишивши річи, він зник у кущах. Рільник саме відкладав скибу, відходячи від ліса. Нива була довга й часу було досить для виконання операції.

Запалили ми вдвох з Миколою, мовчки дивимося на дядька, що точкою чорніє на червоній ріллі.

— Ну! Ось, тримайте! — Марян кинув торбу.

— А це що в тебе, — питаюся, указуючи на руку.

— Накидка сукняна, — відповів Л—кий, — не лишатиж таку річ; можна буде штани принаймні пошити. Не збідніє, ми бідніщі.

Внизу, в долині курився шлях з Ольмовця до Сумержиць, яким, не перестаючи, йшли люде.

— Певно на ярмарок, — подумав я. Але треба було його пересікти й там уже в лісі, що синів на горі, можна було спочивати.

Рушили. Ось і шлях. Поставали за глодом, вичекали, коли порідшало людей, посунули.

(Конець буде).

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ЧЕСТЕР, ПА.

Збори Шкільного Комітету.

Дня 2-го жовтня б. р. відбулися збори Шкільного Комітету в ціли обговорення біжучих справ відносно новооснованої школи.

Збори розпочав предсідатель Комітету Іван Бокайло короткою промовою, завзиваючи всіх присутних до здорової, розважної дискусії, і предложив порядок нарад.

Гр. Іван Михальцевич, писар Комітету, відчитав останній звіт з перших зборів Комітету з дня 11-го вересня. Другий забрав голос гр. Григорій Мицишин, який запитав, на яке імя має він зложити гроші шкільні до банку. По дискусії на цю тему на внесення учителя гр. Володимира Білоруського всталено імя:

„Ukrainian National School in Chester". „Українська Народня Школа в Честер".

Опісля предсідатель дав слідуючу точку під прилюдну дискусію, в який спосіб здобути фонди на оплачення видатків на удержання школи.

Рішено згідно, що на здобуття фондів на вдержання школи мають зложитися:

1) Примусові оплати батьків, за навчання.

2) Добровільні жертви, всіх громадян у Честер.

3) Дохід із підприемств, улаштованих на річ школи.

4) Дохід із винайму шкільної галі, на збори для товариств і братств.

Відносно першої точки поставив внесення гр. Йосиф Брингілевич, щоби обовязкова місячна оплата за виховання і навчання виносила: $1.00 від одної дитини; $1.50 від двоє дітей; $1.75 від троє дітей; $2.00 від четверо і пятеро дітей.

Внесення одноголосно присутні ухвалили, з доповненям гр. Ів. Локуша, що учитель має кожнього місяця післати, через діти, батькам рахунок, а діти мають принести належитість у заліплених ковертках до учителя. Учитель обовязаний вести записки зібраних коверт, і в присутности скарбника, і писара перечислити належитість зложену у ковертах.

Щодо першої точки, забрав слово учитель гр. Володимир Білоруський, котрий попросив присутних комітетових, щоб вони заопікувалися дітьми бідних батьків, які не в силі оплатити і тієї малої належитости на річ школи; а навіть, щоб зaвізвали таких батьків до посилання своїх дітей в українську школу зовсім безплатно.

Внесення принято.

У справі добровільних жертв на річ школи сказав учитель Волод. Білоруський, щоби виготовити кожнього місяця лісти на збирання жертв на українську школу, і щоб усі члени комітету щиро і охочо зайнялися кожнього місяця збіркою, ідучи від хати до хати. Кожний жертводавець обовязаний покласти свій власноручний підпис побіч жертвованої суми. Зібрані жертви мають бути зложені враз із лістами у скарбника гр. Миколи Броницького, а опісля на шкільних зборах родичів кожнього місяця обовязаний скарбник предложити всі лісти за минулий місяць і відчитати жертводавців і зложену ними суму на фонд школи.

Дальше сказав учитель, що належить справити книгу, в яку вписалобися поазбучно всіх громадян, які жертвують щонебудь на шкільний фонд. Книгу мається вести точно і доповняти кожнього місяця; книга ця буде документом громадянської і національної нашої зрілости і свідомости, а фонд у ній записаний стане в будучині, й це не далекій, основою до будови **власної хати,** якої брак усі громадяни в Честер болючо відчувають. **Книга ця покаже колись грядучим поколінням, як їхні батьки й предки розуміли значіння рідньої школи й як нею піклувалися, як добровільними, а сталими своїми жертвами поклали вони трівкі й кріпкі основи під Народню Твердиню і Святиню Культури і Науки.**

У справі підприемств улаштовуваних на фонд шкільний ухвалено просити всі товариства і братства, щоби кілька разів до року влаштували якенебуть підприємство, призначуючи всенький дохід на піддержання школи. Члени шкільного комітету обовязані помогти підчас підприємства, перебрати, по обчисленню, чистий дохід і зложити у шкільного скарбника.

На закінчення гр. Михайло Дмитриків поставив внесення, щоби віднестися з просьбою до всіх товариств і браств у Честер, щоб вони всі свої звичайні і надзвичайні збори відбували у галі шкільній, за певною усталеною оплатою, а тим чином ми оплатимо, бодай у части, наймлений на школу льокаль.

Внесення ухвалено.

На цім закінчено збори.

Володимир Білоруський,
учитель.

ЯК БУДУЄМО СИРОТИНЕЦЬ У. Н. СОЮЗА.

336.

ЗБІРКОВИЙ ДЕНЬ У ПАСЕЙКУ, Н. ДЖ.

День 17. вересня ц. р. останеться на довго в памяти пасейських Українців, а головно членів У. Н. Союза. У той день відбувся в нашім місті на дохід Сиротинця-Захисту У. Н. С. збірковий день („тег дей"), устроений заходами місцевих відділів У. Н. Союза: Тов. ім. Тараса Шевченка (від. 42), Тов. ім. Івана Франка (від. 97) і Тов. Українська Січ (від. 182).

Збірка розпочалась на вулицях міста в 9-тій годині рано і тривала цілий день, а що погода була гарна, то й призбиралася досить гарна квота.

Тут подаю імена колекторів і колекторок:

Лесь Сисин	$22.90
Анна Гладка	18.50
Анна Скоробогата	12.09
Катерина Сущинська	12.04
Михайло Балагурак	11.87
Розалія Сагайдак	11.30
Іван Ладичка	10.23
Семен Михайлишин	9.66
Іван Роздзябик	9.06
Онофра Зубар	7.70
Анна Швець	7.50
Ольга Гладка	7.00
Олена Сметана	6.12
Гелена Каліш	5.82
Стефанія Саган	5.62
Марія Припхан	5.57
Марія Табачук	5.50
Николай Живіцький	5.33
Михайло Гуцалюк	5.00
Стефанія Припхан	4.86
Ірина Живіцька	4.82
Анна Хомяк	4.82
Юлія Табачук	4.56
Анна Гришко	4.56
Михайло Білах	3.98
Ярослава Полюга	3.68
Катерина Михайлишин	3.51
Анна Молодович	3.37
Іван Михайлишин	3.07
Марія Паробій	3.02
Анна Микитин	2.66
Антонія Мельник	2.60
Анна Балагурак	2.39
Евгенія Капелюх	2.32
Альбіна Сущинська	2.11
Іван Гришко	2.07
Евгенія Табачук	2.00
Антін Сущинський	2.00
Іван Панасюк	1.73
Наталія Балагурак	1.38
Семко Зелений	1.37
Анна Панасюк	1.18
Ольга Перевізник	1.13
Анна Давидович	1.08
Стефан Михайлишин	0.86
Григорій Яськів	0.75
Іван Михайлишин	0.54
Михаїл Харко	0.39
Мирослав Давидович	0.31
Іван Букатчук	0.30
Стефанія Ласів	0.26
Разом	$255.87

Розходи були такі:

Перекуска для дітей	$10.35
Кореспонденція фінанс. писаря	1.93
Подорож до Джерзи Сити	1.00

На весіллю в Олекси Боднарчука зібрав Михайло Табачук отсі жертви: О. Боднарчук, його син (молодий), Стефанія (молода), Іл. Мостовий і Марія Марчук по $1.00; дрібними датками $11.00. — Разом $16.00.

Три члени У. Н. С. мали в своїх склепах пушки і зібрали в них: Мартин Мельник $5.00; Михайло Кметь $3.00; Семен Михайлишин 10 центів.

Заслано до Комітету Сиротинця разом $272.92.

Отсе бувби сухий звіт з нашого збіркового дня в Пасейку, але до нього годиться додати кілька заміток.

Наперед треба зазначити, що в нас у той самий день були ще дві инші загальні збірки, отже прохожих „напастували" по вулицях рівночасно аж три ріжні групи. Се очевидно денервувало нарід, бо кидати свої центи аж до трох ріжних пушок — не кождому подобається... Коли ще возьмемо під увагу, що наша місцевість іще доси не прийшла до фінансової рівноваги по такім довгім страйку у ткацьких фабриках (а ті фабрики є тут головним жерелом заробітку), то прийдеться дивуватися, як нам удалося зібрати таку поважну квоту.

Якій отже обставині приписати наш успіх? Завдячити се треба головно рухливости спільного з усіх трох відділів У. Н. Союза комітету, дальше свідомим членам і громадянам, а нарешті їх патріотичним діточкам. До збірки зголосилась переважно шкільна дітвора (головно дівчата). Як ті діти звивалися по вулицях, з яким запалом, смілістю й відвагою виконували вони свою працю — годі описати. Я був свідком ось-такої сцени: До одної нашої 11-літної дівчинки приступив якийсь Американець, нахилився і читає на ленті, яка була на її рукаві, напис. Провірявши, якої то народности „тег дей", він погладив колекторку по жовтих косах, сягнув рукою в кишеню, виняв з неї цілу жменю дрібних, всипав їх дівчинці до пушки, ще раз її погласкав, мило усміхнувсь і пішов.

Та ніде правди діти: були в нас і лінюхи, що не взяли участи в збірці, ані навіть своїх дітей не післали. Вони викручувалися від тої патріотичної роботи таким „розумним" аргументом: „Мої діти не є цікаві, а я старий, то якось не пасує".

Мені дуже мило подякувати на сім місці всім тим громадянам, котрі в якийнебудь спосіб причинилися до тої загальної збірки на будову Сиротинця-Захисту У. Н. Союза. Ще кращу подяку дістануть вони колись від тих українських сиріт і немічних старців, котрі знайдуть притулок у тій нашій гуманній інституції. Але найкращою мабуть подякою для них буде таки їх власне пересвідчення, що зробили богоугодне і благородне діло.

Ще слово до відділів У. Н. Союза. Шановні члени нашої дорогої організації! Вступайте в сліди пасейських членів і устроюйте на дохід свого власного Сиротинця збіркові дні. Ану, котра місцевість буде по нас слідуюча? Цікавить мене дуже, що роблять у цій справі: Ню Йорк, Бруклин, Нюарк, Елізабет, Перт Амбой, Джерзи Ситі, Трентон, Филаделфія, Шамокін, Дітройт, Шикаго, Рочестер та инші великі місцевости. Ану-но, українські громади, „збітуйте" наш Пасейк! Ми сьому будемо дуже раді.

Михайло Припхан,
фін. писар спільного комітету.

337.

ПРИМІРНА ЗАБАВА.

На іменинах у гр. Ілії Гнатова в Лудлов, Масс., гр. Онуфрій Дубчак промовив до присутних гостей кілька слів про Сиротинець-Захист У. Н. Союза, після чого чесні гості зложили на руки Петра Павлова і Стефана Наливайка $7.10. (Поіменний спис жертводавців оголошений у загальнім виказі). Жертводавцям щире спасибі! — **Василь Босик.**

Вчені люде мірили кістяки людей. Їх досліди виявили, що на 100 людей — 90 має одну ногу коротшу від другої. А з тих у 55 є довша ліва, а в 35 випадках права нога.

МАНДОЛІНА

(Написав **Осип Маковей**).

Осип Маковей — це український письменник, що помер 21. серпня 1925 р. в Заліщиках, в Галичині. Особливо незвичайно гарні є його короткі оповідання, часто переплітані здоровим гумором.

Василь Підпеньок і Гриць Соловій пили горівку, а Микола Волох пив пиво, бо від горівки і гараку присяг ще перед двома роками, як у бійці ребро йому зломили. Всі три говорили про сільські новини, про дітей і засіви та переповідали собі це, що зачули від людей або з часописів. Все статочно, помалу і поважно, без образи божої і людської.

Аж надійшов до коршми Іван Костишин і приніс лист від свого сина, що вчився в учительській семінарії в С. В листі була бесіда про Волохового сина, також ученика семінарії. Про це й пішла тепер розмова між господарями, вже не така мила як досі.

— Прочитайте лист, коли ласка! — попросив Волох. — Добре що пише про мого Степана?

— Не дуже.

— Ов?!

Правду сказати, Волох про свого сина у школі зовсім не дбав і лишив його на власну поміч та на ласку людей, але в своїм серці він завжди тішився, що син йому вдався, і тому стрівожився, як почув немилу вістку.

— Що-ж такого?

— А таке, що ваш Степан на манівці зійшов. З якоюсь Магдаліною уже по місті водиться і навіть спить. Невістку будете мати.

— Що ви кажете?!

— А так! Ось тут в листі пише мій син; я вам прочитаю: „Я граю на скрипці, а Волохів Степан має дуже красну мандоліну і так в ній залюбився, що не розлучається з нею і навіть як іде спати, то кладе її коло себе. Часом і по місті ходить з нею разом".

— Чи чував хто таке?! — застогнав Волох як ранений. — Адже йому не більше як вісімнадцять років тай таке вже починає! З Магдалінами водиться! Що з нього буде?

— Пропаде хлопець! — сказав коротко Василь Підпеньок.

Соловій додав:

— То знаєте, куме, у великім місті всякі дівки бувають. Вітрогони, — не вам казати. Чіпиться така Магдаліна хлопця... то це то те... вичекає, поки до хліба не дійде, а потім бери чи хоч, чи не хоч! І до суду запізве, як не схоче. А сама ґрейцара при души не має, та ще й ганьба на всю фамілію, бо ледащо.

А Костишин доповів:

— Ви-би, сусідо, поїхали та подивилися. Шкода хлопця!

Вся радість, яка від пива і розмови призбиралася в души Волоха за попередню годину, тепер щезла. Він важко встав ізза стола і сказав твердо: „Я душу випру з нього!"

Дома розповів все жінці і його смуток ще побільшився, як побачив, що жінка заломила руки і почала плакати. Поплакавши, вона порадила також поїхати до сина. Добре, що в хаті валявся ще деякий гріш за продані поросята, і жінчиної поради можна було послухати.

На другий день по полудні Волох був уже в місті С. Приїхав залізницею. Він знав, що син живе у якогось возьного від суду, але як цей возьний називається і при якій вулиці мешкає, цим він досі не цікавився, бо не мав гадки відвідувати сина. Тому зо дві години блукав від суду до семінарії і назад, заки припадком від якогось Степанового товарища довідався, куди має йти.

Сердитий і втомлений застукав до кімнати свого сина, де було чути голос мандоліни.

— Татуньо! — скрикнув син радісно. Побачивши батька, поклав мандоліну на ліжко і припав до батьківської руки.

В голосі Степана було стільки невиної радости, що старий Волох спершу на хвилину злагіднів. Але в ньому за цілу добу назбиралося за багато гніву, щоби відразу подобріти; тому наперед розглянувся по убогій студентській кімнаті з чотирма ліжками і столом по середині і, коли нікого не побачив, на щирий привіт сина відповів дуже прикро:

— Слухай, волоцюго! Кажи мені щиру правду, що є з тою Магдаліною, що ти з нею по місті водишся на встид, на ганьбу, на публіку?

— Якою Магдаліною?! — здивувався син і зараз здогадався. — Чи не мандоліну маєте ви на гадці?

— Все одно, як називається, але як ти смієш з такими дівками водитися по місті?! Костишин писав, що він грає на скрипці, коли має час, а ти на публіку найшов собі якусь Мандаліну...

— Ха! ха! ха! — засміявся син. — А от моя мандоліна на ліжку! Це не дівчина, тільки інструмент.

Старий батько не повірив зразу і ще й розсердився.

— Що?! Ти мені старому будеш баки забивати?! Ніби я не чув, що є Магдаліна чи Мандаліна?! Кажу тобі, попамятаєш ти мій кулак!

— Але-ж татуню! Ви цього не зрозуміли! І я на скрипці граю — ось моя скрипка! — але я купив собі ще й мандоліну, от-цей інструмент і граю. Дуже мені подобається. Тут зараз прийдуть мої товариші і ми вам заграємо.

— Заграй такому дурневи, як ти сам, а не мені! — відповів батько твердо, але вже зовсім втратив певність, чи по його боці правда, чи по синовім, сів на кріслі і замовк.

— Як-же я вас переконаю? — говорив тимчасом син. — Спитайте людей, коли не віри-те! Ви такого інструменту ще не бачили і не чули, як називається, тай тому... Ось уже йдуть! Ми маємо пробу.

На вулиці ученики-мандолінисти грали марша і йшли просто до Степанової кімнати. За хвилину було вже їх тут в кімнаті разом зі Степаном вісім і шістьох з них мали то більшу, то меншу мандоліну, а два мали ґітари.

Великий сміх настав, коли Степан розповів товаришам батькове підозріння. Всі обступили старого з інструментами і, не умовившися, заграли такого завзятого марша, що аж мурашки поза плечі ходили. Старий Волох хотів видобутися з громади веселих хлопців, трохи ще сердився, але по лиці його розливалася щораз більша радість і він вкінці засміявся.

— То це мандоліни!

— Мандоліни, мандоліни, не Магдаліни — говорили весело хлопці. — Ви не чули ще такого?

— Звідки я мав чути? А це файне! От би таку музику на весілля! Ну, заграйте ще що!

Старий сів собі збоку на синовім ліжку, а хлопці посідали навколо стола, розіклали підпори на ноти і почали грати. Степан стримував їх, то казав далі грати — батько зрозумів, що син тут провідником.

Грали добру годину. Уже старому аж навкучилося і він трохи не задрімав, але з його серця за той час зовсім уступилася злість і натомісць зайшли туди тихе вдоволення і безжурність... Не пропаде син!

На другий день він був уже у себе в селі. Тут так довго не міг утихомиритися, поки не найшов Костишина і Соловія і не розповів їм, що бачив.

— Тільки дурно через вас видав я гроші на дорогу — нарікав він.

— А невістка гарна? — питався Соловій.

— Та яка там невістка?! Мандоліна це струмент, а не дівчина. Оттак як половина видовбаного гарбуза з покришкою і ручкою, на тім струни і по тих струнах треться таким патичком. Це кладеться на живіт — отак-о! — (Волох показав на собі) — тут ліва рука перебирає, а тут права, сюди й туди. А є ще Магдаліни і більші, такі, як корито, тільки позагинені, — то на них пальцями перебирається і вони мають грубший голос. Там у сина була їх ціла громада. Грали мені до самого вечера, як на весіллю. А ви таке вигадали на мою дитину! Як чого не розумієте, то не ганьбіть мені хлопця!

— Всяке люде вигадують — боронився Костишин. — Хто там все може знати! Але ви не дуже вірте; може воно так, а може й ні...

При всякій нагоді складаймо жертви на Сиротинець-Захист Українського Народного Союза.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

КОГУС, Н. Й.

На поміч потерпівшим від повені в Галичині.

Невеличка, але активна українська громада в Когус, Н. Й., як все так і тепер не відмовила помочі своїм братам в їх несподіванім нещастю. І як тільки появились в українських часописах заклики до збирання жертв для нещасних жертв повені, наша громада можливо що перша таку збірку в себе перевела. Почин до збірки дало Бр. Св. П. і П., 57. від. У. Н. Союза. На останнім місячнім мітінгу гр. К. Сеньчук, предсідатель братства, підніс цю справу, а на пропозицію Д. Зальопаного, поперту А. Мазуриком, ухвалено скликати збори-віче. Місцевий парох о. І. Шуховський заповів в церкві 2-го жовтня загальні збори до шкільної галі, де всі громадяни по Службі Божій зійшлись і по промові священика і кількох громадян ухвалено перевести загальну збірку.

Зголосились добровільно колектори, місцеві товариства ухвалили від себе жертви і в протягу двох днів збірка була скінчена, а гроші-жертва переслані до Обєднання для негайної висилки до краю.

Зложили, як слідує:

1) Братство Св. П. і П., 57. від. У. Н. Союза, $50.00; 2) Укр. гр. кат. парохія $50.00; 3) Укр.Ам. Горожанський Клюб $25.00; 4) Тов. Провидіня, від. 28., $10.00; 5) Місцеве Церковне Сестрицтво $10.00; 6) Співацьке Тов. „Бандурист" $5.00; 7) Українська Школа (діточа збірка) $3.29; 8) Клюб молодих дівчат (Ukrainian Peter & Paul Club) $1.00

Колекта від громадян:

По $5.00: о. І. Шуховський, Н. Заблоцький, І. Столяр, Н. Назарко; по $2.00: Д. Зальопаний, П. Ракочий, І. Зазуляк, К. Сеньчук, Й. Дзямба, К. Варениця, М. Мазур, Т. Валіон, П. Коляда; С. Фіялка $1.50; по $1.00: А. Ковтко, І. Дзямба (з Смереківця), Й. Гринчишин, П. Жмуд, П. Шаршанович, І. Глушко, П. Вершигора, І. Кованський, Іг. Федорко, М. Виховаєць, О. Лесняк, А. Бабяк, О. Поливка, П. Кобаса, І. Геля, Ю. Гончарик, Д. Виховаєць, П. Задра, Ф. Навелчак, М. Апостол, Т. Грацонь, Л. Геля, О. Филяк, В. Шклярик, П. Гуриш, М. Чубак, Г. Габура, А. Глушко, Т. Мазей, П. Бабяк, Г. Бабяк, Т. Малецький, В. Кульчицький, М. Мазуля, І. Роман, П. Шведа, А. Корінь, С. Глушко, В. Филяк, М. Галашин, І. Коба, Й. Лозинський, І. Бобрівець, Ю. Мазуркевич, М. Мазурик, Гр. Базар, М. Барабан, Афт. Афінович, Н. Прейзнар, Гр. Недільський, А. Мазурик, Д. Мричко, М. Прейзнар, М. Рогожинський, М. Говікович, А. Михаліцький, Н. Дубас, В. Поврозник, К. Кузємська, К. Коник, А. Афінович, Н. Муляр, І. Гриньчук, В. Станько, М. Барабаш; по 50 ц.: І. Дзямба (з Угла), С. Лучковець, А. Костик, І. Палка, О. Мазуля, І. Данович, М. Копча, Н. Бендас, І. Гаврон, І. Барна, А. Кавць, П. Кавка, Н. Тинько, П. Нищот, Н. Депутат, Б. Трубий, Ст. Каспер, Л. Копча, І. Недільський, І. Колосовський, В. Партак, Н. Стадник, Д. Кондрат; від Бердиця 55 ц.; Дзямба 35 ц.; Е. Михайляк 30 ц.; по 25 ц.: Дзямба, Л. Саламандра, О. Мачек, М. Цілінський, І. Кречковський, А. Дудар.

Нікільні діти зложили:

По 25 ц.: Мир. Недільський, Івана Фіялка, а решта дітей зложили меньші датки.

Разом зібрано $274.00, яку то суму парохіяльний уряд вислав до „Обєднання" в Филаделфії.

Коли возьмемо часопись до рук, то часто читаємо, що подекуди завязуються комітети і скликають всілякі сходини по 2—3 разы в тижни і мало що з того виходить і справа протягається. А там тисячі може по тижневи або й більше вже нічо не їли.

„Свою Україну любіть! Любіть її во время люте!" — казав наш Тарас. Тому любім її і памятаймо за братів в тій тяжкій недолі. Не політикуймо і не дискутуймо непотрібно. Політикуючим радив би я в теперішний час піти слідами невеличкої громади в Когус, Н. Й.

Імена колекторів-добровольців, що ходили за збіркою, такі: К. Сеньчук, Ю. Гончарик, Л. Геля, Д. Зальопаний, М. Галашин, К. Варениця, І. Столяр і І. Недільський.

Обсерватор.

ІЗ „ГАЛЕРІЇ ШЕПОТІВ".

Як уже відомо, в Англії появилася анонімна книжка „Ді Віспернґ Ґалері" („Галерія шепотів"), а викликала вона була велике зацікавлення, тому що автор її змальовував світових людей безоглядно, до чого світ не звик. Книжку стягнено з книгарського обігу, а це — самособою — ще збільшило попит на неї. Автор книжки — як впевняє — бувший англійський дипльомат, тому знав усі тайни з дворів монархів: англійського, німецького, австрійського і т. д. Тут подамо у вимках, як він змальовує німецького цісаря Вільгельма II. Попайбільше стрічався дипльомат із Вільгельмом II. у державних справах, але двічі мав із ним приватну розмову. В першій такій розмові Вільгельм II. старався доказати, що Шекспір був Німець. Доказував це тим, що в Шекспірових драмах ніразу не приходить Німець. Не та дипльомат відповів, що таксамо можна би твердити, що Гомер був Англієць, бо в його творах ніразу не згадується ніякого Англійця. Цісар засміявся і сказав: „Можете його мати, я дарую вам його!" Потім спитався: „Хто то є той Шоу, якого творами так дуже зацікавилися мої люде, розкажіть мені щось про нього".

„То інтелігентний Ірляндець", відповів я, „він зробив таке відкриття, що Англійці радо платять за те, коли їх осмішувати". „Що то за дивний народ — викликнув цісар і похитав головою. — Не вірю, щоби ми заплатили бодай феніг одинкомусь за те, щоби осміщив нас. Але скажіть мені, чи Шоу дійсно такий мудрий чи лише жартун? Чи він такий мудрий як я?" „Такий мудрий як ви", відповів я вагаючись. „Ну, добре, а чи він міг би володіти Німеччиною?" допитувався далі дуже цісар. „Не сумніваюся, що він хотів би попробувати це", відповів я, бо щось ліпшого не впало мені на думку. „Але чи він потрафив би, як думаєте, чи зумів би він?" допитувався цісар далі. Після якоїсь надуми відповів я: „Шоу дійсно написав би знаменито передмову до книжки: „Як я володію Німеччиною?" Але цього я певен, що так як ви, він не зумів би володіти Німеччиною!" На те цісар засміявся щиро і сказав: „Ах, ті балакучі мрійники! Де міг би бути світ без тих обманців? Мій син казав мені, що Шоу є також лише одним із тих небезпечних дурників. О, ви Англійці з вашими Ірляндцями, Шекспірами і Жидами, дивна ви мішанина. Все таки можу вам погратулювати, що маєте лорда Беконсфілда. Його політика принесла вам богато більше користи, як ваша поезія".

НАЙНОВІЙШІ ШКІЛЬНІ КНИЖКИ

ЯКІ МОЖНА НАБУТИ В КНИГАРНІ СВОБОДИ:

ПЕРША КНИЖЕЧКА (Буквар) М. Матвійчука. Ціна .....40 ц.
ДРУГА КНИЖЕЧКА (Читанка для II. кляси). М. Матвійчука. Ціна .....45 ц.
ШКІЛЬНИЙ СПІВАННИК, др. Ф. Колесси .....75 ц.
БІБЛІЙНА ІСТОРІЯ, о. д-ра Я. Левицького, Часть І старий завіт; часть II новий завіт .....85 ц.

Невдовзі маємо одержати

ТРЕТУ КНИЖЕЧКУ М. Матвійчука, котра є вже в друку.

Повисші книжки будемо висилати тільки за одержанням належитости, а з огляду на їх низьку ціну ніякого опусту давати не можемо. — Замовлення слати на адресу:

„SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

ДРУКАРНЯ

У. НАРОДНОГО СОЮЗА „СВОБОДА"

виконує старанно, дешево і на час всякі друкарські роботи як: **СТАТУТИ, ПРОГРАМИ І ТІКЕТИ НА КОНЦЕРТИ, ПРЕДСТАВЛЕННЯ, ПІКНІКИ І БАЛІ, ЯК ТАКОЖ КОВЕРТИ І ЛИСТОВІ ПАПЕРИ ДЛЯ БРАТСТВ, ТОВАРИСТВ І СЕСТРИЦТВ.**

Проситься всі відділи У. Н. Союза удаватися зі всякими замовлення до своєї власної друкарні на адресу:

„SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

П. Ковальчик.

В АЛЬБОМ МОЇЙ МУЗІ.

1. Мій сон — мій рай.

Ох, цей сон, мій красний сон,
Що що-ночі, люба, сню:
І у ньому, мов у морі,
Сірі заздні й чорне горе
Потопляю і гублю —
Він мій рай, мій красний сон!

Ох, цей сон, рожевий сон,
Сон любови, щасних мрій:
Де зникає слід терпінь
І втихає серця біль,
Як цілую образ твій —
Він мій рай, рожевий сон!

Ох, цей сон, бажаний сон,
Неадійснених серця дум:
Хвилі щастя у любови
Мого серця із тобою —
Це відрада на твій сум —
Г мій рай, бажаний сон!

Тож у сні, небеснім сні,
Моя Музо, все являйсь;
Як на яві серед світа
Ти любить мене боїшся,
Так хоч в сні Ти не цурайсь —
В раю цім, небеснім сні!

2. Незабудьки.

Цвили раз весною
Дрібні незабудьки,
Що синь їх невинна
Без мір розливалась —
Аж серце у груди
Щаслива надія
Моє обіймала.

У сині глибокій
Надії і втіхи
Здавалось серденьку:
Не красній квітки
Кругом розцвитались —
А очі любеньки
Їх усміхом срібним
Мене цілували...

І там, серед раю,
Тиші і спокою
В розмові зі мною
Надію вливали
Й мовою німою
Зі мною шептали:
Мене не забудь же,
Любови мій друже!"

3. Повір!

Як далеко від тебе, усіми забу- [тий,
Свій вік у недолі коротати бу- [ду —
Май ти у серденьку крихітку [любови
Й згадай мене, мила!...

Як стануть із мене злі люде [сміятись
Та словом безчестя імя зневa- [жати —
Ти добрее в серцю, єдинее [слово
Сховай, моя мила!...

Як горем нещастя втішатися [будуть
Мої вороженьки й фальшиві [други —
Слезу ти криштальну мені в [оборону
Зрони, моя мила!

Бо зла я не знаю, гріха теж не [маю,
Душа моя чиста, і серце без [плями —
Я тільки не вступлю з своєї [дороги!
Повір, моя мила!

Свято в учеників.

Івась вертає врадуваний зі школи. Мати питає:
— Чому ти, Івасю, зі школи так скоро вернув?
— У нас нині свято, бо найшли учителя хорий.

За містом на прогульці.

Учитель в часі прогульки за містом показує дітям робітника, який товче каміння і каже:
— Дивіться, діти, який твердий кавалок хліба.
— А ми думали, що то, прошу пана, каміння.

Цікавиться, скучно в школі.

Батько: Скажи мені, сину, що ти робиш цілий день у школі?
Син: Жду, поки не випустять...